

[Thomsen.]

der faktisk er overflødige fra den Dag, Læretiden er udstaaet, altsaa netop fra det Tidspunkt, da deres Evner og Kræfter rigtigt skulde tages i Brug til Gavn for dem selv og for hele Samfundet.

Saa vidt er der vel nok almindelig Enighed. Men Beklagelser ændrer jo desværre ikke Forholdene. Hvert Parti har sin Mening om Aarsagen til Arbejdsløsheden, og som Følge deraf kan man ikke enes om Midlerne, der skal bringes i Anvendelse, og saa gaar Tingene fortsat deres skæve Gang. Man har hørt under denne Forhandling, at Oppositionens øvrige Ordførere har udtalt en vis Utilfredshed med det foreliggende Lovforslag. Ogsaa vi fra vor Side er i principiel Uoverensstemmelse med de Metoder, som Regeringen benytter i Kampen mod Arbejdsløsheden. Det er og bliver f. Eks. urimeligt, at en Mand, der er beskæftiget ved Stats-, kommunalt eller andet tariffmæssigt lønnet Arbejde, skal have tre eller fire Gange saa høj en Løn som den Mand, der maaske paa den modsatte Side af Grøften arbejder i sin egen eller maaske i en andens private Bedrift. Det er ikke den første, der faar for meget; det er afgjort den sidste, der faar alt for lidt. Men at dette Forhold kan opretholdes, hvilket faktisk sker, det kan kun virke ødelæggende baade økonomisk og moralsk.

En effektiv Løsning af Problemet naar man kun derved, at Erhvervslivet og det private Initiativ faar Betingelser for at kunne give Arbejde til dem, som nu gaar ledige. Maaske det for en kort Tid, som man har forsøgt det, er muligt at modvirke Arbejdsløshedens uheldige Følger ved Igangsættelse af mere eller mindre — oftest mindre — produktive Arbejder. Men Regelen burde være den, at det bliver positivt Arbejde, der udføres, saaledes at ogsaa den økonomiske Side saa vidt gørligt er i Orden. Ellers vil Nationen efter min Mening efterhaanden arbejde sig ud i en bundløs Gæld og en skønne Dag maaske staa uden Midler til at faa udført selv det mest nødvendige Arbejde. Det er i den Retning, det gaar for Tiden, og Forholdet er, som bekendt, det, at Landbruget maa arbejde en lang Dag for en yderst ringe, ja, ofte slet ingen Løn, samtidig med at Tusinder og atter Tusinder gaar ledige i Byerne og halvsulter. Hvis man ikke lægger Forholdene saaledes til Rette, at ogsaa Landbruget kan betale en Løn til sine Arbejdere, der staar i et rimeligt Forhold til det, der kan tjenes i Byerne, i alt Fald i Forhold til det, der kan opnaas i Understøttelse, saa vil Flugten

fra Land til By selvfølgelig fortsættes. Spørgsmaalet er kun: hvor længe kan man fortsætte paa den Maade, som det nu gaar? For der maa dog være Grænser for, hvor langt Befolkningens Tal paa Landet kan sættes ned, og hvor længe Landbruget endda kan løse den Opgave, som dette Mindretal i Befolkningen har faaet, nemlig at fremskaffe den nødvendige Valuta til Indkøb af Raavarer og til Opretholdelse af den almindelige Levestandard.

Tendensen gaar fortsat i den Retning, som jeg har antydnet, ogsaa i Retning af stigende Indtægter til den privilegerede Klasse, i Retning af en kummerlig Tilværelse for store Dele af den arbejdende Befolkning, hvor man søger at hule sig igennem, som man gør det i Landbruget, med Akkord, med Henstand o. s. v., o. s. v. Dette giver sig ogsaa Udslag deri, at der flyder en stadig voksende Flod af offentlige Understøttelser ud til større og større Kredse af Befolkningen. Det sker paa den Maade, som yderligere forværrer Forholdet, navnlig for Landbruget, og bevirker tillige stigende Arbejdsløshed.

Hvis ikke dette Misforhold bringes til Ophør derved, at Lovgivningsmagten sørger for økonomisk Ligevægt mellem Erhvervene, saa vil det sikkert og forhaabentlig ske derved, at Landbruget som for længst alle andre Erhverv slutter sig sammen om Erhvervets økonomiske Interesser og gennemtvinger saadanne Forhold, at det ikke vedvarende er Landbruget, der maa nøjes med Arbejdet, medens andre tager Fortjenesten.

Det vil sikkert være klogt, om Ministeren og det kommende Udvalg vil tage denne Eventualitet i Betragtning under det fortsatte Arbejde med Forslaget. Maaske Udvalget samtidig vil overveje, om ikke Arbejdsløsheden i det lange Løb kun kan modvirkes derved, at Købeevnen og Købelysten stimuleres, allerede af den Grund at Forbruget aldrig bliver større, end Købeevnen tillader. Man skulde synes, at det er som Fod i Hose, at uden Købeevne i Befolkningens brede Lag intet virkeligt Forbrug, og uden Forbrug intet Arbejde.

Problemet, vi her behandler, kan afgjort ikke løses paa den Maade, Ministeren foreslaar, det sker kun ved, at — som jeg har pointeret — Erhvervslivet faar Betingelser for at betale en anstændig, ja, helst en høj Arbejdsløn, først og fremmest derved, at Hovederhvervet bliver sat i Stand til at betale en god Løn til sine Arbejdere. Det er vel for meget forlangt, at Ministeren og Udvalget skal tage gode Raad af